

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 26.02.2026

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Türkiye'de son yıllarda derinleşen ekonomik kriz, gıda enflasyonundaki kontrolsüz yükseliş ve alım gücünün tarihsel seviyelere gerilemesi, toplumun en savunmasız kesimleri olan emekli, engelli ve öğrencileri "beslenme hakkı" ile "hayatta kalma içgüdü" arasında imkânsız bir tercihe zorlamaktadır. Nefes Gazetesi'nden İlke Çıtır tarafından kaleme alınan "Tarihi geçmiş gıda market rafında" başlıklı saha haberi, bu acı tablonun ulaştığı korkunç boyutu Eskişehir örneği üzerinden tüm Türkiye'nin gündemine taşımıştır.

Haberde yer alan veriler ve vatandaş beyanları, toplumun temel gıdaya erişim stratejisinin artık "ucuz üründen" ziyade "tarihi geçmiş, bozulma riski taşıyan ürüne" evrildiğini kanıtlamaktadır. "Yenir Market" ve benzeri işletmelerde, Tavsiye Edilen Tüketim Tarihi (TETT) üzerinden aylar geçmiş, hatta bir yıla yaklaşmış gıdaların satışa sunulması, "israfi önleme" maskesi altında bir "yoksulluk piyasası" yaratıldığını göstermektedir. Bilimsel olarak TETT ve Son Kullanma Tarihi (SKT) arasındaki teknik fark; ürünün besin değerini, dokusunu ve mikrobiyolojik güvenliğini koruduğu süreyle doğrudan ilintilidir. Ancak bir yıllık gecikmelerin, gıda üzerinde toksik etkiler yaratma ve halk sağlığını kitlesel olarak tehdit etme riski barındırdığı yadsınamaz bir gerçektir.

Haberde görüşlerine yer verilen lise öğrencilerinin, okul kantinlerindeki fahiş fiyatlar nedeniyle 30 TL'ye tarihi geçmiş noodle alarak karınlarını doyurmaya çalışmaları oluşturmaktadır. 75 yaşındaki emeklilerin sabahtan akşama kadar ucuz gıda peşinde tramvaylarla şehir turu yapması ve "hakkımı helal etmiyorum" feryatları, sosyal devlet ilkesinin yerini "çaresizlik ekonomisine" bıraktığının tescilidir.

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Vatandaşın "zehirlenmeyi göze alarak" alışveriş yaptığı bu marketlerin önündeki kuyruklar, bir israf savaşı değil, bir hayatta kalma savaşıdır. Devletin asli görevi olan denetim mekanizmalarının bu noktada esnemesi ve ekonomik yoksulluğun bu denli normalleştirilmesi; hem Anayasa'nın 2. maddesindeki "Sosyal Hukuk Devleti" ilkesine hem de 56. maddesindeki "Herkesin sağlıklı bir çevrede ve sağlıklı bir şekilde yaşama hakkına" açıkça aykırıdır. Bu bağlamda, gıda güvenliği denetimlerinin sıklaştırılması ve yoksulluğun halk sağlığı felaketine dönüşmemesi için acil önlemler alınması kaçınılmazdır.

Bu bağlamda;

1. Nefes Gazetesi'nden İlke Çıtır imzasıyla yayımlanan haberde belgelenen, Tavsiye Edilen Tüketim Tarihi (TETT) üzerinden 12 ay (1 yıl) geçmiş gıda ürünlerinin raflarda indirimli olarak satışa sunulması; 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun gıda güvenilirliği ilkeleriyle bağdaşmakta mıdır?
2. Gıda mevzuatında yer alan TETT (Tavsiye Edilen Tüketim Tarihi) tanımı, ürünün "en iyi kalite" özelliklerini kaybettiği tarihi ifade etse de bir ürünün bu tarihten sonra bir yıl boyunca rafta tutulması, Bakanlığınızın gıda denetim kriterlerine göre "riskli/bozulmuş gıda" sınıfına girmesi için yeterli bir süre midir? TETT süresi dolan gıdalar için yasal bir "maksimum satış süresi" neden belirlenmemiştir?
3. Haberde adı geçen ve "İsraf Savaşçısı" sloganını kullanan işletme ve benzeri marketlerin Eskişehir, İstanbul ve diğer illerdeki şubelerinde son bir yıl içinde yapılan resmi gıda denetimi sayısı kaçtır? Bu denetimlerde kaç adet numune alınmış, bu numunelerin kaç "mikrobiyolojik veya kimyasal açıdan tüketime uygunsuz" bulunmuştur?
4. Haberde özellikle kuruyemiş, bakliyat ve süt ürünlerine yönelik yoğun talep olduğu belirtilmiştir. TETT süresi 1 yıl geçmiş kuruyemişlerde aflatoksin (kanserojen madde) oluşumu ve süt ürünlerinde bakteri üremesi riskine karşı Bakanlığınızın bu marketlere yönelik özel bir "yüksek risk grubu denetimi" mevcut mudur?
5. Lise öğrencilerinin harçlıklarının yetersizliği nedeniyle okul kantini yerine bu marketlerden tarihi geçmiş hazır gıda (noodle, şekerleme vb.) olarak beslendiği tespiti

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

karşısında okul çevrelerindeki "riskli gıda" satış noktalarına yönelik bir kısıtlama veya denetim seferberliği başlatılması gündeminizde midir?

6. TETT ve SKT (Son Tüketim Tarihi) kavramları arasındaki farkın tüketici tarafından yanlış anlaşıldığı ve bu karmaşanın "yoksulluk piyasasında" istismar edildiği görülmektedir. Bakanlığınız, tüketicinin korunması adına etiketleme yönetmeliğinde "TETT sonrası satış yapılamaz" veya "TETT sonrası en fazla X gün satılabilir" şeklinde bir kısıtlamaya gidecek midir?
7. Bakanlığınız bünyesinde görev yapan gıda kontrolörlerinin, habere konu olan bu marketlerdeki "1 yıl geçmiş ürünlerin" güvenilirliğine dair bir saha raporu bulunmakta mıdır? Eğer yoksa, bu haberi bir ihbar kabul ederek söz konusu işletmelerde ivedilikle inceleme başlatılacak mıdır?